

ОЦІНКА СТАНУ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПАЛАЦОВО-ПАРКОВОГО КОМПЛЕКСУ ГРАФА МЕРІНГА У С. СТАРА ПРИЛУКА НА ВІННИЧЧИНІ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

У даній статті проаналізовано формування архітектури палацово-паркового комплексу С. Мерінга у с. Стара Прилука на Вінниччині та досліджено стан збереження сьогодні. Визначено актуальні питання щодо подальшого функціонування та належної експлуатації пам'ятки.

Ключові слова: палац, архітектура, необароко, парк, збереження, пам'ятка.

Abstract

This article analyzes the formation of the architecture of the palace and park complex of S. Mering in the village. Stara Pryluka in Vinnytsia region and the state of preservation today. The topical issues concerning the further functioning and proper operation of the monument have been identified.

Keywords: palace, architecture, neo-baroque, park, preservation, monument.

Вступ

В межах Вінницької області наразі збережено чимало пам'яток палацової архітектури, що є наслідком певних історичних подій в даному регіоні. Архітектура кожної історичної палацової будівлі відзначається яскравими та різностильовими виразностями, проте стан збереженості характеризується значними руйнуваннями, тому роботи по дослідженню та вивченню кожного об'єкту потрібно розпочинати уже сьогодні. Однією з перлин культурної спадщини Вінниччини, яка збережена, є палацово-парковий комплекс графа С. Мерінга у с. Стара Прилука.

Метою статті є визначення стану збереженості палацово-паркового комплексу графа С. Мерінга у с. Стара Прилука задля фіксації руйнувань та проектування моделі задля майбутнього відновлення пам'ятки.

Результати досліджень

Старий палац у селі Стара Прилука на Вінниччині був збудований ще у XVIII столітті графом О. Борецьким, із заснованим на території маєтку парком та каплицею. Пізніше, у 1906 році було перебудовано стару будівлю на новий палац у стилі необароко, новим власником С. Мерінгом [1]. Архітектор нової будівлі досі залишається невідомим. Сьогодні будівля є пам'яткою архітектури національного значення, та охороняється державою.

Рисунок 1 – Історичний вигляд палацу [1].

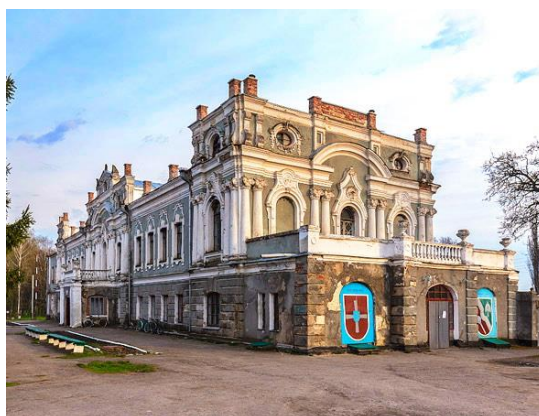

Рисунок 2 – Сучасний вигляд палацу [2].

За описом 1925 року архівних документів «..палац складався з 43 кімнат «цінної архітектури». Спочатку мав три поверхи, але згодом верхній розвалився. Містить елементи різних періодів забудови – з кінця XVIII ст. до 1906 року. Кінцевого вигляду набув за володарювання С. Мерінга, представника відомої Київської культурної династії. Розташований серед унікального парку кінця XVIII в. з рідкісними породами дерев..» [3].

Кам'яна споруда в минулому мала величний і помпезний вигляд, тут ще й досі герб Старих Прилук. Різьблені арки, візерунковий кахель на стінах і ліпнина на стелі свідчать про мавританський стиль інтер'єру. У вестибюлі збереглося майоликове оздоблення стелі та стін. Інтер'єри палацу збереглися тільки частково.

На той час довкола будівлі ріс парк, розташовувалися різні господарські будівлі тощо. У минулому в унікальному парку кінця XVIII століття були фонтани, статуї левів, росли різноманітні рідкісні рослини [4].

З 1958 року палац частково займає школа-інтернат, в будівлі знаходиться також підвал, який використовується за своїм призначенням. З історичних автентичних часів до сьогодні залишився з палацом лише фонтан, а також декілька цінних дерев із парку – блакитні сосни та ялини. За деякими документами наявні підземні ходи, що ведуть аж під річку.

З приходом радянської влади у 1918 рр., приміщення палацу та сусідніх споруджень використовували як склади [5], а у 1950-х роках будівлю віддали під інтернат для дітей з особливими потребами. Навчальний заклад в палаці розміщується дотепер. Більшу частину приміщень колишнього палацу уже не використовують.

Востаннє фасад палацу ремонтували ще на початку 1990-х. Нині ж унікальна ліпнина палацу уся в тріщинах і осипається, волога місцями проникла у стіни, завівся грибок. Фактично керівництво навчального закладу не має можливості, повноважень на ремонтні роботи. На початок 2022 року палац С. Мерінга перебуває в аварійному стані та потребує ремонтно-реконструкційних робіт, подальших досліджень та вивчення архівних матеріалів.

Висновки

У даній статті виконано оцінку стану збереженості архітектури палацово-паркового комплексу С. Мерінга у с. Стара Прилука на Вінниччині та досліджено актуальні питання щодо подальшого функціонування та належної експлуатації пам'ятки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Aftanazy, R., *Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej. T.10. Wojewodstwo Braclawskie*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolinskiх. 1996, 654 с.
2. Палац Мерінга. Електронний ресурс // <https://drymba.com/ru/1040738-usadba-dvoretz-grafa-meringa-staraya-priluka> // (Дата звернення 05.04.2022)
3. Малаков, Д., *По Брацлавщине (От Винницы до Тульчина)*. Москва: Искусство. 1982, 56 с.
4. Пустиннікова, І., Замки та храми України. Електронний ресурс // <https://castles.com.ua/index.html> // (Дата звернення 05.03.2022)
5. Україні Інкогніта. Палац Мерінга. Електронний ресурс // <https://ukrainaincognita.com/palatsy-ta-sadyby/dvoretz-merynga-v-staroi-pryluke> // (Дата звернення 15.05.2022)

Медведь Ярослава Олегівна — студент групи БМ-19б, факультет будівництва цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: yaroslava.sun3@gmail.com

Науковий керівник: **Хороша Оксана Іванівна** – кандидат архітектури, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: korosha@vntu.edu.ua

Субін-Кожевнікова Альона Сергіївна – кандидат архітектури, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua

Medved Yaroslava — student of BM-19b group, Faculty of Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: yaroslava.sun3@gmail.com

Supervisor: **Khorosha Oksana** - PhD, Senior lecturer of department construction, urban and architectural Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: korosha@vntu.edu.ua

Subin-Kozhevnikova Alona – PhD, Senior Lecturer of Department construction, urban and architectural, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua